



LIDOVÉ NOVINY

STŘEDA 1. ÚNORA 2017

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 18 Kč | XXX/27**

Terč: srdce české diplomacie

Do mailů ministerstva zahraničí se prolomil hacker. Kvalita útoku ukazuje, že šlo o zkušeného hráče, nejspíš velký stát

KATEŘINA SURMANOVÁ
TOMÁŠ TOMÁNEK

PRAHA Když na začátku ledna přišli správci počítačové sítě Černínské paláce do práce, netušili, že je nečekaně běžný den. Díky instalované pasti odhalili, že se někdo naboural do mailů vrcholných představitelů ministerstva zahraničí a shromáždil si obrovské množství dat. Jak dlouho si neznámý hacker stahoval poštu šéfa resortu Lubomíra Zaorálka (ČSSD), jeho náměstků a dalších řídicích pracovníků, teprve odhalí analýza expertní skupiny.

Nejde o žádnou akci domácího fanouška kybernetiky. Způsob útoku ukazuje, že zájem o informace z české diplomacie měl ně-

kdo, kdo se ve virtuální špionáži vyzná. „Odborníci mi řekli, že charakter útoku je velmi sofistikovaný, musel být proveden zahraničním státem a že způsob připomíná útok na Demokratickou stranu v USA,“ uvedl včera ministr.

Ruská stopa?

Připomněl tak kauzu, v níž ukradené e-maily znejistily pozici demokratické kandidátky na amerického prezidenta Hillary Clintonové před volbami – ústředí strany pak uvedlo, že analýza ukazuje na ruskou stopu.

Česká republika se tím zařadila mezi odhalené oběti takzvané hybridní války, vedené pomocí jedniček a nul. Zaorálek připomněl i nedávné útoky na polské

ministerstvo zahraničí a centrálu Severoatlantické aliance.

Černínský palác se hned v lednu v tichosti spojil s Národním

„Podle odborníků muselo být napadení provedeno zahraničním státem a připomíná útok na Demokratickou stranu v USA.“

Lubomír Zaorálek ministr zahraničí

bezpečnostním úřadem (NBÚ) a zpravodajskými službami – směrem k veřejnosti o informaci pomlčel, aby dal expertům možnost zkusit v klidu vypátrat, odkud hac-

ker útočí a o co mu jde, aniž by věděl, že je odhalen.

„Oni sami přišli na to, že mají zvýšenou teplotu, a obrátili se na nás. Odhalili jsme, co se tam odehrává. Ale to neznamená, že jsme všichni naprosto v obraze. Takové analýzy obecně trvají týdny i měsíce,“ popsal LN mluvčí NBÚ Radek Holý.

Zatím proto nelze říci, jaké riziko pro Českou republiku ukradené maily znamenají, ale ministr uklidňoval, že všechny utajované informace se předávají v interním systému. K tomu se může zaměstnanec přihlásit jen ze svého počítače v práci a na bezpečnostní kartu. „Do toho se nikomu prokounout nepodařilo,“ dodal Zaorálek.

Odhalené napadení mailů neznamená, že se teď Česká republika nově stává terčem, už jím dlouhodobě je. Útoků na úřady nebo banky přichází tisíce denně.

Novinka podle Holého spočívá v tom, že až teď se začíná tématu virtuální války věnovat patřičná pozornost a zavádějí se sofistikovanější kontrolní mechanismy. Jinými slovy: nejde o to, že dřív by se do našich kybernetických dveří nikdo nevlamoval, jen jsme teď víc schopni si toho všimnout.

„Tudíž to, že se útoky odhalují, je z našeho pohledu pozitivní záležitost, protože kolem nás jsou. Zájem o naši republiku, firmy a data je stejný jako o data jiných států,“ doplnil Holý.

Pokračování na straně 3

SLOUPEK LN

V této chvíli

MARTIN ZVĚŘINA

Hackeri si prohlíželi a stahovali maily na ministerstvu zahraničí po celé měsíce. Rozsah škod úřad nezná a k přiznání skutečnosti samotné vedlo až zveřejnění informace o úniku. Co všechno si odnesli útočníci, nevíme, ale můžeme s panem Zaorálkem věřit, že se nedostali k utajeným skutečnostem. Pro pochybnosti však zůstává široký prostor.

Určitě není v zájmu bezpečnosti státu, aby vládní činitelé veřejnosti hlásili každý útok proti oficiálním institucím. Na druhou stranu když už musejí, nechť to nečiní jako pan Zaorálek. Co je nám platné, že svůj úřad srovnává s Demokratickou stranou v USA a hodlá to konzultovat s premiérem, který kybernetickou bezpečnost označil za „dlouhodobou vládní prioritu“. Že v této chvíli jsou maily bezpečné, je zase jen tvrzení, které zítra může být odhaleno jako nepravdivé.

Elektronická komunikace je evidentní bezpečnostní slabinou a školení zaměstnanců nebo zřízení nového úřadu jsou jen následná opatření. Vědět, že se do systému někdo naboural, je první krok, ale k tomu, aby si nikdo nepovolaný nemohl číst korespondenci státních úředníků, jich musí stát udělat ještě mnoho. A radikálních.



KONTAKTY SOUDCE BUREŠE

Advokát zpochybnil nezávislost soudu

Souzený právník Jan Vrbenský má strach odvolat se v kauze modrého máku k Vrchnímu soudu v Praze. Zneklidňuje ho schůzka předsedy soudu Jaroslava Bureše. **strana 2**

TERORISMUS

Québecký atentátník byl solitér

Dva dny po útoku v kanadském městě se začíná jasněji rýsovat profil pravděpodobného pachatele, 27letého studenta politologie Alexandra Bissonetta. **strana 6**

SERIÁL LN

„Zahraniční politika“ Charty 77

Chartovním dokumentům reflektujícím otázku míru v Evropě dala historie za pravdu. **strana 18**



Chladný a zasněžený leden. Vedoucí výcviku v Národním hřebčíně v Kladruzech nad Labem Jiří Nesvačil včera zapřáhl starokladrubské koně do saní. Po sedmi letech je totiž v areálu a okolí hřebčína dostatek sněhu. Podle meteorologů byl letošní leden čtvrtý nejstudenější v historii měření pražského Klementina, tedy za 242 let. **Poznámku čtete na straně 8** FOTO ČTK

Jediné heslo zpřístupní všechna bankovní konta

PRAHA Už za necelý rok se klienti tuzemských bank dočkají jedné z největších změn za poslední léta. Nová legislativa totiž umožní, aby lidé a firmy kontrolovali zůstatky na všech svých účtech přes jednu aplikaci, tedy s využitím pouze jedné přihlašovací údaje. Na jednom místě pak uvidí

veškeré pohyby na kontech, která vlastní.

Další změnou, která by měla začít platit od 13. ledna 2018, je možnost zadávat z jednoho místa jednorázové platební příkazy dalším finančním institucím. Zjednodušeně řečeno banky budou muset zpřístupnit data z internetového bankovníctví svých klientů konkurenci, která s nimi pak bude moci pracovat.

Z tuzemských peněžních ústavů už tak v současnosti činí například Fio banka či Česká spořitelna. **vlk**

Více čtete na straně 12

Češi rozklíčovali včelí virózy

Brněnský tým vydal studii, v níž popisuje „útoky“ tzv. viru pomalé paralýzy včel

MARTIN RYCHLÍK

BRNO Včelstva celosvětově napadá mnoho chorob. Kromě obávaných varroóz jsou to i včelí virózy, jež mají řadu viníků: ať je to virus deformovaných křídel, virus pytlíčkovitého plodu, virus černání matečnic, kašmírský virus, nebo virus pomalé paralýzy.

Právě na něj se zaměřili vědci ze Středoevropského technologického institutu (CEITEC) v Brně.

Před pár dny vyšel týmu strukturního virologa Pavla Plevky článek v prestižním časopise *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS), v němž vědci

nastíhují nezbytné změny v daném viru, aby mohl úspěšně „útočit“ na buňky. Nemocné včelky jsou pak malátné, chřadnou i hynou.

„V článku popisujeme změny ve struktuře virové částice, které jsou nezbytné pro infekci včelích buněk,“ řekl LN Plevka, jenž je pod studií podepsán se třemi brněnskými vědci (se Sergejem Kalynyčem, Tiborem Füzikem a Antonínem Přidalem) a s Joachimem de Mirandou ze švédské Uppsaly.

Studie využívající moderních metod kryoelektronové mikroskopie je důležitá i proto, že týž mechanismus patrně používají i příbuzné včelí viry – jako je virus deformovaných křídel.

„Včelí virózy jsou ožehavé téma, protože se ukazuje, že jejich vliv na zdraví včelstev je obrovský. Mezi včeláři se tak vedou debaty, jak dlouho a v jakém prostředí si viry udrží schopnost včely infikovat,“ upozorňuje Jiří Danihlík z Univerzity Palackého. I v tom by nová studie mohla leccos poradit. **Více na straně 4**



PŘEDPLATNÉ 225 555 533

Cena: Slovensko 1,10 €

WWW.LIDOVKY.CZ

17027



9 770862 592036